

Bilag til F. t. L. om Valg til Rigsdagen.

har herved tilsigtet at forbeholde hver Kandidat sin Opstillingskreds som et naturligt Agitationsomraade; men Betydningen heraf indskrænkes ikke blot ved, at — som nævnt — enhver Vælger *kan* stemme paa en Kandidat i en anden Opstillingskreds, men ogsaa derved, at det staaar enhver Kandidat frit for at stille sig i flere Opstillingskredse indenfor samme Amtskreds.

Af Hensyn til den Fortrinsret, som Valgloven paa nævnte Maade giver enhver Kandidat til „Partistemmerne“ i hans Opstillingskreds, kan det ikke nægtes, at det mest rationelle vilde være, om alle Opstillingskredse blev gjort lige store, og at der blev aabnet Adgang til med periodiske Mellemrum at omregulere Kredsgrænserne for at sikre Ligestorhed til enhver Tid. Men en saadan Omlægning af Kredsene, der — for at være effektiv — burde ske uden Hensyn til alt bestaaende Kredsgrænser, vil utvivlsomt ved sin Gennemførelse frembyde Vanskeligheder, der neppe kunde siges at staa i Forhold til de Fordele, der derved vilde opnaas. Det maa ogsaa have for Øje, at i samme Grad, som det bliver almindeligt, at Vælgerne benytter den Adgang, som Loven giver dem, til at stemme paa en anden end Opstillingskredsens Kandidat, vil Spørgsmaalet om Opstillingskredsens Ligestorhed miste den Betydning, som dette Spørgsmaal har for Kandidaterne. En med regelmæssige Perioder (f. Eks. efter hver almindelig Folketælling) foretagen Kredsomlægning vil neppe heller i det praktiske virke efter sit Formaal, naar man bibeholder Vælgerens Adgang til frit at stemme paa Kandidaterne i alle Amtets Opstillingskredse, idet de Vælgere, der ved en saadan Kredsomlægning henføres til en anden Opstillingskreds end hidtil, altid vil have det i deres Magt fremdeles, uanset Kredsomlægningen, at stemme paa Kandidaten i deres gamle Kreds.

Det kan imidlertid undersøges, om man ad anden Vej end ved at gøre Opstillingskredsene lige store kan stille Kandidaterne lige i Chance for at opnaa de Mandater, som Partiet har faaet ved Valgopgørelsen for Amtet.

I saa Henseende skal først henvises til, at Valgloven af 11. April 1920 giver Partierne Adgang til at opstille „*Partiliste*“ over den Rækkefølge, hvori Partiet ønsker sine Kandidater i Amtet valgt. Idet Stemmeoverføring efter Reglerne i Valglovens § 48 finder Sted i „Partilisten“s Rækkefølge, kan der ved Hjælp af Partilisten finde en vis Regulering Sted, hvorved der i visse Tilfælde kan tænkes Mulighed for ved Hjælp af Stemmeoverføring at gennemføre Valg af en Kandidat, der paa Grund af sin Opstillingskreds' forholdsvise lille Størrelse ikke ved egne Stemmer har kunnet opnaa Fordelingstallet. Men *dels* blev der ved Loven indført det Brud paa Partilisten's Rækkefølge, at Opstillingskredsens Kandidat altid skal være Nr. 1 i sin egen Opstillingskreds, *dels* vil altid den Kandidat, der ved egne Stemmer opnaar Fordelingstallet (f. Eks. ved Stemmer i sin forholdsmæssigt store Kreds), være sikker paa at faa et af de hans Parti tilfaldne Mandater.

Opstilling af Partiliste betyder derfor ikke nogen Løsning af det heromhandlede Spørgsmaal.

Et Forsøg paa at give en Løsning af Spørgsmaalet blev imidlertid gjort ved „Jacobsen-Rudme“s Ændringsforslag.

ad 2. Jacobsen-Rudmes Ændringsforslag.

Dette Forslag blev stillet af afdøde Folketingsmand Jacobsen-Rudme som en foreløbig Henstilling, der medfulgte den Betænkning, som Folketingets Udvalg angaaende Forslag til Lov om Valg til Rigsdagen afgav den 25. Juni 1920.

I Henhold til dette Forslag skulde der ikke forud for Valget opstilles nogen Partiliste; men efter Valget skulde det for hvert Parti udregnes, hvor stor Procent af Vælgerne der i hver Opstillingskreds havde stemt paa Partiet. De udfundne Procenter skulde da være bestemmende for, hvilke Kandidater der skulde vælges paa de Partiet tilfaldne Mandater, hvilket *enten* kunde ske paa den Maade, at Kandidaterne ligefrem udtoges efter Procenternes Størrelse, saaledes at den Kandidat, i hvis Opstillingskreds Procenten er højest, først bliver erklæret for valgt, derefter den Kandidat, i hvis Opstillingskreds Procenten er næsthøjst o. s. v., *eller* saaledes, at Kandidatudvælgelsen sker paa den i Valglovens § 48 foreskrevne Maade ved Stemmeoverføring, men saaledes, at man i Stedet for „Partiliste“ benytter den Rækkefølge, hvori Kandidaternes Opstillingskredse staaar